

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
АКСУБАЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ЯҢА КАРМӘТ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ
КАРАР

N93

27 июнь 2019 ел

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районының "Яңа Кармәт авыл жирлеге" муниципаль берәмлегенең законнары һәм муниципаль норматив хокукий актлары үзгәрешләренә мониторинг үткөрү турында Нигезләмәне раслау хакында

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районының «Яңа Кармәт авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге эшен камилләштерү максатларында Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районының «Яңа Кармәт авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставына таянып, Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районының «Яңа Кармәт авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге тарафыннан кабул ителгән законнар һәм муниципаль норматив хокукий актлар үзгәрешләренә мониторинг үткөрү буенча, Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Яңа Кармәт авыл жирлеге Советы:

1. Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы «Яңа Кармәт авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенең законнар һәм муниципаль норматив хокукий актлары үзгәрешләренә мониторинг үткөрү турында кушымта нигезләмәсен расларга.

2. Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районының Яңа Кармәт авыл жирлеге" муниципаль берәмлегенә:

үзенең нормалар төзү эшчәнлегендә әлеге карарның 1 пунктында расланган Нигезләмә белән житәкчелек итәргә;

күрсәтелгән нигезләмәне үтәү өчен җаваплы затларны билгеләргә;

җаваплы затлар билгеләгән муниципаль хезмәткәрләренә вазыйфаи инструкцияләренә тиешле үзгәрешләр кертергә.

3. Әлеге карарны Татарстан Республикасының рәсми хокукий мәгълүмат порталында бастырып чыгарырга <http://pravo.tatarstan.ru/>, шулай ук аны Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы сайтында урнаштырырга <http://aksubayevo.tatarstan.ru> Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә.

4. Әлеге карарның үтәлешен тикшерүне Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Яңа Кармәт авыл жирлеге башкарма комитеты житәкчесе урынбасарына йөкләргә.

5. Әлеге карар рәсми рәвештә басылып чыкканнан соң ун көн узгач үз көченә керә.

Яңа Кармәт авыл жирлеге башлыгы,
Совет рәисе:

И. Р. Шакиров

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районының "Яңа Кармәт авыл җирлеге" муниципаль берәмлегенең законнары һәм муниципаль норматив хокукый актлары үзгәрешләренә мониторинг үткөрү турында нигезләмә

I. Гомуми нигезләмәләр

1. Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районының «Яңа Кармәт авыл җирлеге» муниципаль берәмлегенең законнар һәм муниципаль норматив хокукый актлары үзгәрешләрен мониторинглау (алга таба – мониторинг, муниципаль актлар, җирле үзидарә органы) җирле үзидарә органнары тарафыннан үз вәкаләтләре чикләрендә, мәгълүматны җыю, гомумиләштерү, анализлау һәм бәяләү буенча үз вәкаләтләре чикләрендә гамәлгә ашырыла торган системалы, комплекслы һәм планлы эшчәнлекне күздә тотып муниципаль актларны кабул итү (нәшер итү), үзгәртү яки үз көчен югалткан дип тану (гамәлдән чыгару).
2. Мониторинг җирле үзидарә органы тарафыннан үткәрелә.
3. Мониторинг үткәргәндә җирле үзидарә органы Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Башкарма комитетының юридик бүлеге һәм муниципаль берәмлекнең башка җирле үзидарә органнары белән хезмәттәшлек итә.
4. Җирле үзидарә органында мониторинг үткөрү өчен җаваплы зат билгеләнә.
5. Мониторинг үткөрү максатлары булып:
  - федераль һәм республика законнарына туры китерү максатыннан муниципаль актларны кабул итү, үзгәртү яки үз көчен югалткан дип тану ихтыяжын ачыклау;
  - муниципаль актлардагы коллизияләренә, каршылыкларны, җитешсезлекләренә бетерү, хокукый көйләүдә дублияж;
  - җирле үзидарә органының норматив хокукый базасын системалаштыруны тәмин итү;
  - муниципаль актларда коррупция факторларын ачыклау;
  - таләп ителмәгән (актуальлеген югалткан) яки гамәлдә кулланылмый торган муниципаль актларны яки аларның аерым нигезләмәләрен (нормаларын) ачыклау;
  - хокукны куллануның нәтижәләлеге арттыру;
  - муниципаль актларны гамәлгә ашыруның нәтижәләлеге киметүче факторларны ачыклау;
  - җирле үзидарә органнарының тиешле бүлекчәләренең муниципаль актларның үтәлешен контрольдә тотуына ярдәм итү;
  - нормалар төзү процессын камилләштерү буенча тәкъдимнәр эшләү.
6. Мониторинг үз эченә үзгәрешләренә җыю, гомумиләштерү, анализлау һәм бәяләүне ала:
  - федераль конституцион законнар, федераль законнар, Россия Федерациясенең башка закон актлары;
  - Россия Федерациясе Президенты указлары, Россия Федерациясе Хөкүмәте карарлары, федераль башкарма хакимият органнарының норматив хокукый актлары, федераль дәрәжәдәге башка законга буйсынучы норматив хокукый актлар;
  - Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актлары;
  - Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районының «Яңа Кармәт авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы, муниципаль актлар.

7. Мониторинг үткөрү нигезлөре булып:
федераль һәм республика законнары актларына үзгәрешләр кертү;
хокукий жайга салуның билгеле бер өлкөсөндө муниципаль актларны куллануны
анализлау;

прокуратура органнары мәгълүматлары;
муниципаль актларны камилләштерүнең житешсезлекләре яки кирәклеге турында
массакуләм мәгълүмат чаралары мәгълүматлары;

гражданның, юридик затларның, шул исәптән ижтимагый, фәнни, Хокук яклау
һәм башка оешмаларның, шәхси эшмәкәрләрнең, дөүләт хакимияте органнарының,
муниципаль берәмлекләрнең вәкиллеке органнары депутатларының муниципаль
актларның камил булмавы турында мәрәжәгәтләр, шул исәптән:

Татарстан Республикасы Юстиция министрлыгы тарафыннан Татарстан
Республикасы муниципаль норматив хокукий актлары Регистрына кертелгән
муниципаль актларга карата үткөрелгән Хокукий экспертиза нәтижәләре;

аны үткөрүгә вәкаләтле затлар тарафыннан билгеләнгән тәртиптә өзөрлөнгән
муниципаль актларга коррупциягә каршы экспертиза нәтижәләре;

жирле үзидарә органнары үткөргән конференцияләрнең, семинарларның,
жәмәгать тыңлауларының, жәмәгать фикер алышуларының һәм башка чараларның
йомгаклау документлары.

II. Мониторинг үткөрү тәртибе

8. Жирле үзидарә органы өлеге Положениенең 4 пункттында күрсәтелгән жаваплы
затлар белән өзара хезмәттәшлектә аларның компетенциясе мәсьәләләре буенча
мониторинг үткөрә.

Мониторинг үткөрү максатларында эшче төркемнәр оештырылырга, киңөшмәләр,
консультацияләр үткөрелергә, кирәкле мәгълүмат соралырга, Татарстан
Республикасының башка муниципаль берәмлекләре, Россия Федерациясе субъектлары
тәжрибәсе өйрәнелергә, башка эш формалары кулланылырга мөмкин.

9. Мониторинг анализ ярдәмөндө башкарыла:

өлеге Нигезләмәнең 6 пункттында күрсәтелгән актлар;

федераль, республика һәм муниципаль дәрәжәдөгә норматив хокукий актларга
дәгъва белдерү турындагы эшләр буенча суд актлары (суд практикасы);

прокурорның жавап актлары.

10. Мониторингны гамәлгә ашыру, жирле үзидарә органының норматив базасын
анализлау, шулай ук мониторинг нәтижәләре буенча үткөрелгән нормалар чыгару
эшенең нәтижәләрен төркөү максатларында муниципаль норматив хокукий актлар
реестрлары кулланыла, алар муниципаль берәмлек вәкиллеке органының жирле
үзидарә органнарында муниципаль норматив хокукий актлар реестрларын оештыру һәм
алып бару тәртибе турындагы карарына ярашлы алып барыла.

11. Мониторингны гамәлгә ашыру процессын оптимальләштерү өчен мәгълүмат
системаларының автоматлаштырылган сервислары кулланыла (контрактлар, аларның
операторлары белән килешүләр төзү белән бәйлә күрсәтелгән мөмкинлек булганда):

«Кодекс» мәгълүмат компаниясенең «Төбөк законнары аналитикалары»
автоматлаштырылган мәгълүмат системасының муниципаль актлар законнарына туры
килмәүләре турында мәгълүмат керүе.

Мониторинг процессын оптимальләштерү максатыннан башка мәгълүмат
системалары сервислары кулланылырга мөмкин.

12. Өлеге Нигезләмәнең 9 пункттында күрсәтелгән анализ белән беррәттән
муниципаль хокукий актларның кабул ителүен (нөшер ителүен), өзгөрүен яки өз көчен
югалтуын (гамәлдән чыгарылуын) тәэмин итү өчен мониторинг үткөргөндө түбөндөгә
критерийлар буенча муниципаль актларны куллану практикасы турында мәгълүмат
гомумиләштерелә һәм бәяленә::

кеше һәм гражданның гарантияле хокукларын, ирекләрен һәм законлы

мөнфөгательлерен үтөү;

муниципаль актларны кабул итү (нөшер итү) кирәклеген билгеләгән зуррак юридик көчкә ия норматив хокукый актларның булуы;

муниципаль акт чыгарганда жирле үзидарә органы компетенциясе чикләрен үтөү;

муниципаль актта коррупцияле факторларның булуы;

жәмгыять мөнәсәбәтләрен хокукый көйлөүдә тулылык;

хокук нормалары бөрелеше;

юридик-техник характердагы хаталар булуы;

муниципаль актны кулланганда аның нигезләмәләренең мөгънәсен бозу;

муниципаль хокукый актны кулланганда законсыз яки нигезсез карарлар, гамәлләр (гамәлсезлек) ;

норматив хокукый актларны куллану практикасы булу;

норматив хокукый актларны куллануның бердәм практикасы булмау;

муниципаль актны аңлату мәсьәләләре буенча гаризаларның булуы (саны) һәм эчтәлегә;

муниципаль акт белән жайга салынган мөнәсәбәтләр һәм аларны кабул итү нигезләре белән бәйлә рәвештә гариза бирүчеләрнең таләпләрен канәгатьләндерү (канәгатьләндерүдән баш тарту) турында законлы көченә кергән суд актларының булуы.

13. Мониторинг нәтижәләре буенча муниципаль актларны үзгәртүгә китерә торган федераль һәм республика законнарындагы үзгәрешләр жирле үзидарә органы тарафыннан ачылган очракта:

муниципаль актка үзгәрешләр кертү, муниципаль актның үз көчен югалтуын тану, яңа муниципаль акт кабул итү турында муниципаль актларның тиешле проектлары эшләнә;

муниципаль актларны зуррак юридик көч актларына туры китерүгә юнәлдерелгән башка чаралар күрелә.

14. Муниципаль актларны үзгәртү кирәклегенә китерә торган федераль һәм республика законнары актларына үзгәрешләр кертелгән очракта, мониторинг федераль яки республика акты чыкканнан соң 90 көн эчендә үткөрелә.

Әгәр мониторинг үткөрү өчен нигез булып гражданның, юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр, дәүләт хакимияте органнары, муниципаль берәмлекләренең вәкиллеке органнары депутатлары мөрәжәгатьләре, шулай ук прокуратура мөгълүматлары торса, «Россия Федерациясе прокуратурасы турында» Федераль закон белән билгеләнгән срокларда карала торган прокурор реакциясе актларыннан тыш, мониторинг алар кергән көннән алып 30 көн эчендә башкарыла. Күрсәтелгән очракларда мониторинг үткөрү нәтижәләре турында мөрәжәгать итүчегә хәбәр ителә.

Федераль һәм республика законнарының ерак перспективада үз көченә керә торган актларына үзгәрешләр кертелгән очракта, жирле үзидарә органнарының нормалар төзү эшчәнлегенә планнарына тиешле төзәтмәләр кертү турында тәкъдимнәр кертелә.

III. Мониторинг нәтижәләрен гамәлгә ашыру

15. Муниципаль акт проекты эшләү һәм мониторинг нәтижәләре буенча муниципаль Актны кабул итү федераль һәм (яки) республика законнары үзгәргәннән соң өч айдан да соңга калмыйча үткөрелә, өлгә нигезләмәнең 14 пунктының өченче абзацында күрсәтелгән очрактан тыш.

16. Мониторинг үткөрү өчен жаваплы затлар жирле үзидарә органнары житәкчеләре алдында ай саен хисаптан соң айның 5 көненнән дә соңга калмыйча мониторинг нәтижәләре турында хисап биреләр.

16.1. Мониторинг нәтижәләре турында хисап (мөгълүмат) үз эченә алырга тиеш:

мониторинг үткөрү объекты турында мөгълүмат;

мониторинг үткөрүчеләр турында мөгълүмат;

мониторинг үткөрү чоры турында мөгълүмат;

хокукый көйләү предметының кыскача характеристикасы, мониторинг үткәру нигезләре.

16.2. Мониторинг нәтижеләре турында хисап (мәгълүмат) үз эченә ала:
ачыкланган хокукый көйләү проблемалары турында мәгълүмат;
муниципаль актларга үзгәрешләр кертү һәм (яки) яңа актлар кабул итү,
муниципаль актларны гамәлдән чыгару кирәклегенә турында тәкъдимнәр;
хокук мөнәсәбәтләренә тиешле өлкәсендә хокукый көйләүне камилләштерүгә
юнәлдерелгән мониторинг нәтижеләренә нигезләнган башка нәтижеләр һәм
тәкъдимнәр.

17. Мониторинг нәтижеләре буенча яңа кабул ителгән муниципаль актлар Татарстан Республикасы муниципаль норматив хокукый актлары Регистрына законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда кертү өчен җибәрелә.

Күрсәтелгән регистрга кертү өчен мониторинг нәтижеләре буенча ачыкланган, анда булмаган муниципаль актлар җибәрелә.

18. Мониторинг нәтижеләре буенча нормалар тәзү процессын камилләштерү буенча тәкъдимнәр әзерләнергә мөмкин.